

VENDIM
Nr. 20, datë 29.4.2013

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	Anëtar i	“	“
Xhezair Zaganjori	Anëtar i	“	“
Vitore Tusha	Anëtare e	“	“
Admir Thanza	Anëtar i	“	“
Altina Xhoxhaj	Anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	Anëtar i	“	“
Sokol Berberi	Anëtar i	“	“

me sekretare Blerina Basha, në datën 19.2.2013 mori në shqyrtim në seancë gjyqësore mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 1 Akti, që i përket:

KËRKUES: Endri Kotherja.

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Agjencia e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Tiranë; Avokatura e Shtetit.

OBJEKTI: Konstatimi i cenimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, si rrjedhojë e mosekzekutimit të vendimit gjyqësor të formës së prerë, brenda një afati të arsyeshëm.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f, dhe 134/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe neni 6 i Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Sokol Berberi, shqyrtoi dokumentet e paraqitura dhe pasi bisedoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Me vendimin nr. 135/6, datë 9.2.1996 të Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave ish-pronarëve, pranë Bashkisë Elbasan, në bazë të ligjit nr. 7698, datë 15.4.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve”, është vendosur kompensimi në vlerë monetare i sipërfaqes prej 20.188 m², nga një sipërfaqe totale prej 40.940 m², në pronësi të shtetasve H.D. dhe A.D. Kërkuesi, sipas vendimit nr. 1467, datë 13.10.2003 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan, është njëri prej trashëgimtarëve ligjorë të trashëgimlënësve H.D. dhe A.D.

2. Në cilësinë e bashkëpronarit, ai i është drejtuar me shkresë, në datën 9.8.2008, Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Tiranë (AKKP), dhe ka kërkuar kompensimin në vlerë të sipërfaqes prej 20.746 m². AKKP-ja i ka kthyer përgjigje, duke i kërkuar të plotësojë dokumentacionin e përcaktuar në aktet nënligjore përkatëse, i cili shoqëron kërkesën për kompensim, dhe ta paraqesë pranë AKKP-së kur të bëhet shpallja e datave për fillimin e procedurave dhe zbatimin e kriterëve për kompensim financiar.

3. Pas kësaj përgjigjeje, kërkuesi ka ngritur padi në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe ka kërkuar detyrimin e AKKP-së të nxjerrë aktin përkatës administrativ për realizimin e të drejtës së kompensimit të trullit në vlerë.

4. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 7663, datë 29.9.2009, ka vendosur rrëzimin e padisë.

5. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 1661, datë 23.9.2010, ka vendosur ndryshimin e vendimit nr. 7663, datë 29.9.2009 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe detyrimin e AKKP-së të nxjerrë aktin administrativ për kompensimin në vlerë të trullit. Pas dhënies së këtij vendimi, të formës së prerë, kërkuesi i është drejtuar AKKP-së, si autoriteti kompetent për ta zbatuar atë.

6. AKKP-ja, në përgjigjen e saj, ka sqaruar se “nuk mund të procedojë pa u miratuar VKM-ja

përkatëse, ku përcaktohen rregullat dhe kriteret e shpërndarjes së fondit të kompensimit, si dhe fondi përkatës që i vihet në dispozicion AKKP-së për realizimin e këtij procesi” (shkresa nr. 3511/1 Prot., datë 16.10.2012). Mbi bazën e kësaj shkrese, sipas AKKP-së, kërkuesi mund të aplikojë për kompensimin në vlerë vetëm pas miratimit të kësaj VKM-je.

7. Në këto kushte, kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) duke pretenduar cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, si pasojë e mosekzekutimit të vendimit gjyqësor të formës së prerë, nr. 1661, datë 23.9.2010 të Gjykatës së Apelit Tiranë.

8. **Subjekti i interesuar**, AKKP-ja, ka parashtruar me shkrim prapësimet si vijon:

8.1 Kërkuesi nuk ka paraqitur asnjë kërkesë për kompensim brenda afateve të përcaktuara me VKM brenda vitit kalendarik përkatës dhe, për pasojë, AKKP-ja nuk mund të shprehej kryesisht me vendim përfundimtar;

8.2 Me vendimin nr. 1661, datë 23.9.2010, Gjykata e Apelit Tiranë nuk është shprehur për detyrimin e AKKP-së të kryejë kompensimin e pronës së njohur me vendimin e KKKP-së Elbasan, ndaj pretendimi i kërkuesit se i është cenuar e drejta për një proces të rregullt ligjor, është i pambështetur.

9. **Subjekti tjetër i interesuar**, Avokatura e Shtetit, ka paraqitur me shkrim prapësimet e mëposhtme:

9.1 Kërkuesi nuk i ka shteruar mjetet ligjore përpara se t’i drejtohej Gjykatës, sepse kundër vendimit nr. 1661, datë 23.9.2010 të Gjykatës së Apelit Tiranë është ushtruar rekurs në Gjykatën e Lartë nga ana e AKKP-së, i cili nuk është shqyrtuar ende.

9.2 Në lidhje me procesin e kompensimit të pronës, ligji parashikon rregullimin me akte nënligjore, nga Këshilli i Ministrave, të procedurave dhe kriterëve që duhet të zbatohet AKKP-ja për shpërndarjen e Fondit të Kompensimit pronarëve në të holla. Për këtë qëllim Këshilli i Ministrave ka nxjerrë VKM-në nr. 192, datë 9.3.2011, por kërkuesi nuk ka paraqitur kërkesë për kompensim pranë AKKP-së, brenda afateve të përcaktuara në këtë VKM, ndaj dhe AKKP-ja nuk mund të shprehej a priori me vendim përfundimtar.

II

VLERËSIMI I GJYKATËS

Për pretendimin e cenimit të së drejtës për një proces të rregullt gjyqësor, për shkak të mosekzekutimit të vendimit gjyqësor të formës së prerë brenda një afati të arsyeshëm, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës

10. Kërkuesi pretendon se vendimi i formës së prerë, nr. 1661, datë 23.9.2010, i Gjykatës së Apelit Tiranë nuk është ekzekutuar brenda një afati të arsyeshëm dhe, për këtë arsye, atij i është cenuar e drejta për një proces të rregullt ligjor.

11. Gjykata është shprehur edhe më parë në jurisprudencën e saj se ekzekutimi brenda një afati të arsyeshëm i një vendimi të formës së prerë të gjykatës, është pjesë përbërëse e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, në kuptim të Kushtetutës dhe të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ). Ekzekutimi i vendimit të formës së prerë të gjykatës konsiderohet si faza përfundimtare e realizimit të një të drejte të fituar gjyqësisht. Vetëm pas realizimit të kësaj faze mund të konsiderohet se individ i ka vendosur plotësisht në vend të drejtën e tij të fituar. Në këtë fazë duhet të marrin pjesë aktivisht jo vetëm palët, pra debitori dhe kreditori, por edhe organet kompetente të ngarkuara me ekzekutimin e vendimit gjyqësor të formës së prerë. Roli i këtyre organeve bëhet vendimtar, kur debitori refuzon të ekzekutojë vullnetarisht detyrimin e tij kundrejt kreditorit. Në raste të tilla, procesi i vendosjes në vend të një të drejte të shkelur përfshin jo vetëm vendimmarrjen e gjykatave për rastin konkret, por edhe veprimet konkrete të organeve përgjegjëse të ngarkuara me ekzekutimin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë. Pa dyshim që një vonesë në ekzekutimin e një vendimi mund të justifikohet në rrethana të veçanta, por vonesa nuk mund të jetë deri në atë shkallë sa të dëmtojë thelbin e së drejtës (shih vendimet nr. 4, datë 20.2.2013; nr. 1, datë 20.1.2012; nr. 2, datë 1.2.2011; nr. 35, datë 27.10.2010 të Gjykatës Kushtetuese).

12. Në vendimmarrjen e saj Gjykata ka pranuar se: “...parimet kushtetuese lidhur me procesin e rregullt ligjor, për të cilin bën fjalë neni 42/2 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së, si dhe detyrimi për ekzekutimin e vendimeve gjyqësore, të parashikuara në nenin 142/3 të Kushtetutës, nënvizojnë faktin se çdo qytetar, i cili i drejtohet një gjykate kompetente për realizimin e një të drejte, nuk mund të presë pakufi për realizimin e saj”. Më tej, Gjykata ka pohuar se “...ekzekutimi i vendimit përbën një element thelbësor të shtetit të së drejtës e të vetë nocionit të gjykimit të drejtë (....) Çdo organ shtetëror detyrohet të marrë masat përkatëse për zbatimin e tyre” (shih vendimet nr. 4, datë 20.2.2013; nr. 6, datë 6.3.2009; nr. 1, datë 19.1.2009; nr. 43,

datë 19.12.2007 të Gjykatës Kushtetuese).

13. Gjykata ka rikonfirmuar qëndrimin se, në një çështje që përfshin përcaktimin e një të drejte civile, kohëzgjatja e procedurave normalisht llogaritet nga momenti i fillimit të procedurës gjyqësore, deri në momentin kur jepet vendimi dhe ekzekutohet ai. Faza ekzekutive konsiderohet si fazë e mëtejshme e të njëjtit proces. Kohëzgjatja e arsyeshme e procedimeve, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, duhet të vlerësohet nën dritën e rrethanave të çështjes dhe duke marrë në konsideratë kompleksitetin e çështjes, sjelljen dhe interesin e kërkuesit, si dhe sjelljen e autoriteteve përkatëse (*shih vendimet nr. 4, datë 20.2.2013; nr. 10, datë 1.3.2012; nr. 21, datë 3.6.2011; nr. 14, datë 15.4.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Çështja konkrete është vlerësuar në vijim nga Gjykata në vështrim të respektimit të standardeve të mësipërme.

15. Në lidhje me kompleksitetin e çështjes, Gjykata ka pohuar vazhdimisht se, për vlerësimin e kompleksitetit të procedimeve duhet të kenë rëndësi të gjitha aspektet e çështjes, përfshi objektin e çështjes, faktet e kundërshtuara dhe volumin e provave shkresore. Kompleksiteti i çështjes, në balancë me parimin e sigurimit të administrimit të përshtatshëm të drejtësisë, mund të justifikojë kohëzgjatje kohore të konsiderueshme (*shih vendimet nr. 7, datë 27.2.2012; nr. 50, datë 22.11.2011; nr. 14, datë 15.4.2010; nr. 8, datë 23.3.2010; nr. 9, datë 1.4.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Çështja në shqyrtim ka për objekt mosekzekutimin e vendimit të formës së prerë brenda një afati të arsyeshëm, për sa i përket nxjerrjes së një vendimi administrativ nga ana e AKKP-së për kompensimin në vlerë të truallit. Duke iu referuar materialeve shkresore, Gjykata konstaton se çështja konkrete nuk paraqet kompleksitet nga pikëpamja faktike ose ligjore, çka mund të justifikonte vonesat apo sjelljen mosvepruese të AKKP-së.

17. Gjykata, në jurisprudencën e saj, është shprehur se vlerësimi i sjelljes dhe i interesit të kërkuesit është një element tjetër përcaktues i kohëzgjatjes së arsyeshme të procedimeve (*shih vendimet nr 50 datë 22.11.2011 dhe nr. 14, datë 15.4.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Në rastin konkret, nga aktet shkresore rezulton se kërkuesi fillimisht i është drejtuar me shkresë AKKP-së në datën 9.8.2008, duke kërkuar kompensimin në vlerë të truallit. AKKP-ja i ka kërkuar, me shkresën nr. 1608/1 Prot., datë 1.9.2008, të plotësojë dokumentacionin e përcaktuar në aktet nënligjore përkatëse, i cili shoqëron kërkesën për kompensim dhe ta paraqesë pranë saj. Kërkuesi ka zgjedhur rrugën gjyqësore dhe i është drejtuar me padi gjykatës. Pas shpalljes së vendimit nr. 1661, datë 23.9.2010, të Gjykatës së Apelit Tiranë, sipas të cilit AKKP-ja duhej të merrte vendim mbi kërkesën e kërkuesit duke nxjerrë aktin administrativ përkatës, ai i është drejtuar sërish AKKP-së me shkresën nr. 1334 Prot., datë 21.4.2011, dhe i ka kërkuar të zbatojë vendimin gjyqësor. Gjatë kësaj kohe kërkuesi nuk ka aplikuar për kompensim pranë AKKP-së mbi bazën e VKM-së nr. 192, datë 9.3.2011, të miratuar nga Këshilli i Ministrave. Më pas, në datën 25.9.2012, ai i është drejtuar Ministrit të Drejtësisë duke i kërkuar të ushtrojë kompetencat e tij, sipas kuadrit ligjor përkatës, lidhur me realizimin e detyrimit të kompensimit në vlerë të truallit. AKKP-ja, në përgjigjen e saj nr. 3511/1 Prot., datë 16.10.2012, e ka sqaruar kërkuesin se ai mund të paraqitet pranë zyrave të AKKP-së për të aplikuar për fillimin e procedurave të kompensimit mbas miratimit të VKM-së që përcakton rregullat dhe kriteret e shpërndarjes së kompensimit për vitin përkatës. Nga aktet e shqyrtuara, Gjykata konstaton se kërkuesi, edhe pas miratimit të VKM-së nr. 768, datë 7.11.2012 “Për përcaktimin e rregullave dhe të kriterëve për shpërndarjen e fondit të kompensimit pronarëve, në të holla, për vitin 2012”, nuk ka aplikuar pranë AKKP-së për fillimin e procedurës së kompensimit, e cila mundëson realizimin e kompensimit në vlerë të truallit në pronësi.

19. Për sa i përket sjelljes së autoriteteve, Gjykata ka theksuar se përballë detyrimit për zbatim të vendimeve gjyqësore të formës së prerë, të gjitha subjektet, qofshin këto private apo publike, duhet të përgjigjen njëjloj (*shih vendimet nr. 7, datë 27.2.2012; nr. 35, datë 27.10.2010; nr. 23, datë 17.5.2010 dhe nr. 1, datë 19.1.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Çështja në shqyrtim ka të bëjë me detyrimin e AKKP-së për të nxjerrë aktin administrativ, në lidhje me kërkesën për kompensim të kërkuesit, në zbatim të vendimit nr. 1661, datë 23.9.2010 të Gjykatës së Apelit Tiranë.

21. Në bazë të ligjit nr. 10 239, datë 25.2.2010 “Për krijimin e fondit special të kompensimit të pronave”, fondi i kompensimit të pronave vlerësohet fond special, që administrohet nga AKKP-ja. Procedurat e propozimit dhe të miratimit të buxhetit të këtij fondi janë po ato që zbatohen për ligjin për Buxhetin e Shtetit dhe paraqiten së bashku me të për miratim në Kuvend. Subjektet e shpronësuara, të cilave u është njohur e

drejta për kompensim, në përputhje me ligjin nr. 9235, datë 29.7.2004 “Për kthimin dhe kompensimin e pronës”, të ndryshuar, përfitojnë kompensim, nga fondi i kompensimit, në masën dhe sipas mënyrës së përcaktuar me vendim të Këshillit të Ministrave. Pikërisht këtij vendimi i është referuar AKKP-ja kur ka sqaruar kërkuesin se nuk mund të procedojë pa u miratuar VKM-ja përkatëse, ku përcaktohen rregullat dhe kriteret e shpërndarjes së fondit të kompensimit, si dhe fondi përkatës që i vihet në dispozicion AKKP-së për realizimin e këtij procesi (shkresa nr. 3511/1 Prot., datë 16.10.2012). Në datën 7.11.2012, Këshilli i Ministrave ka miratuar VKM-në nr. 768 “Për përcaktimin e rregullave dhe të kriterëve për shpërndarjen e fondit të kompensimit pronarëve, në të holla, për vitin 2012”, e cila ka hyrë në fuqi në datën 21.11.2012.

22. Në vlerësimin e Gjykatës, pavarësisht se kërkuesi i është drejtuar asaj përpara datës 21.11.2012, kur ka hyrë në fuqi akti nënligjor që përcakton rregullat dhe kriteret e shpërndarjes së fondit të kompensimit, ai kishte mundësi të aplikonte pranë AKKP-së për kompensim brenda afateve të përcaktuara në VKM-në nr. 768, datë 7.11.2012 (pikat 6 dhe 8), gjë të cilën nuk rezultoi që ta ketë bërë. Për më tepër, detyrimi i AKKP-së për të nxjerrë aktin administrativ, në zbatim të vendimit nr. 1661, datë 23.9.2010 të Gjykatës së Apelit Tiranë, përbën një aspekt formal të procesit dhe jo një vendim përfundimtar që lidhet drejtpërdrejt me kompensimin e pronës. Rrjedhimisht, mosnxjerrja e aktit administrativ nga AKKP-ja nuk e pengon kërkuesin të realizojë të drejtën materiale të kompensimit të pronës, nëpërmjet aplikimit dhe plotësimit të dokumentacionit përkatës të parashikuar nga kuadri ligjor në fuqi.

23. Nisur nga sa më lart, Gjykata arrin në përfundimin se vetë kërkuesi, me sjelljen dhe veprimet e tij, ka shkaktuar vonesa në realizimin e të drejtës për kompensim të pronës, ndaj pretendimet, në drejtim të cenimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, të parashikuar në nenin 42 të Kushtetutës, nuk janë të bazuara.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/g të Kushtetutës, si dhe të nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Xhezair Zaganjori, Vladimir Kristo, Altina Xhoxhaj, Vitore Tusha, Fatmir Hoxha.

Anëtarë kundër: Bashkim Dedja (kryetar), Admir Thanza, Sokol Berberi.

MENDIM PAKICE

Për arsye se nuk ndajmë të njëjtin qëndrim me shumicën, lidhur me përfundimin e arritur në këtë çështje dhe argumentet mbi të cilat mbështetet ky qëndrim, e çmojmë të rëndësishme të dalim me mendim pakice.

Nëpërmjet arsyetimit të saj, shumica ka konkluduar se sjellja mosvepruese e kërkuesit ka shkaktuar vonesa në realizimin e të drejtës për kompensim të pronës, ndaj pretendimet e tij, në drejtim të cenimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, të parashikuar në nenin 42 të Kushtetutës, nuk janë të bazuara.

Çështja konkrete ka për objekt mosekzekutimin e një vendimi gjyqësor të formës së prerë, në kuadrin e të drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor. Siç ka nënvizuar shumica dhe si ka vlerësuar në mënyrë të vazhdueshme Gjykata, ekzekutimi i vendimit përbën një element thelbësor të shtetit të së drejtës e të vetë nocionit të gjykimit të drejtë. Ekzekutimi i vendimit të formës së prerë të gjykatës është konsideruar si faza përfundimtare e realizimit të një të drejte të fituar gjyqësisht, sepse vetëm pas realizimit të saj mund të konsiderohet se individi e ka vendosur plotësisht në vend të drejtën e tij të fituar (shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr. 10, datë 1.3.2012; nr. 21, datë 3.6.2011; nr. 6, datë 4.3.2010).

Kërkuesi, në thelb, kërkon të realizojë të drejtën materiale të kompensimit të pronës dhe i është drejtuar gjykatës në funksion të realizimit të kësaj të drejte. Sipas vendimit nr. 1661, datë 23.9.2010 të Gjykatës së Apelit Tiranë, AKKP-ja duhet të nxjerrë aktin administrativ në lidhje me kërkesën për kompensim të bërë pranë saj nga kërkuesi. Gjykata e Lartë, në dhomë këshillimi, ka vendosur mospranimin e rekursit ndaj këtij vendimi (vendim nr. 00-2013 – 225, datë 7.2.2013). Ndryshe nga shumica, mendojmë se sjellja e

kërkuesit nuk ka shkaktuar vonesa në realizimin e të drejtës për kompensim të pronës dhe nuk ka penguar ekzekutimin e vendimit të formës së prerë, i cili është marrë pikërisht për vendosjen në vend të së drejtës së kompensimit. Kërkuesi, në bazë të vendimit nr. 135/6, datë 9.2.1996 të KKKP-së Elbasan, gëzon të drejtën e kompensimit të pronës dhe në këtë cilësi, në datën 9.8.2008, i është drejtuar AKKP-së, si organ kompetent për realizimin e kompensimit. AKKP-ja i ka kërkuar, me shkresën nr. 1608/1 Prot., datë 1.9.2008, të plotësojë dokumentacionin e përcaktuar në VKM-në përkatëse, i cili shoqëron kërkesën për kompensim, dhe ta paraqesë pranë saj. Në momentin kur kërkuesi ka paraqitur kërkesën pranë AKKP-së (9.8.2008), Këshilli i Ministrave e kishte nxjerrë vendimin përkatës për miratimin e procedurave të shpërndarjes së fondit të kompensimit të pronarëve në të holla, për vitin 2008 (VKM nr. 1343, datë 4.6.2008; botuar në Fletoren Zyrtare nr. 158 të datës 18.10.2008). Megjithatë kjo VKM nuk kishte hyrë ende në fuqi, AKKP-ja kishte mundësi të realizonte të drejtën e kompensimit në bazë të kuadrit ligjor në fuqi, përkatësisht, ligjit nr. 9235, datë 29.7.2004 “Për kthimin dhe kompensimin e pronës”, të ndryshuar¹, dhe VKM-së nr. 139, datë 13.2.2008, që përcaktonte hartën e vlerës së trojeve dhe çmimet përkatëse. Sipas nenit 16 të ligjit nr. 9235, datë 29.7.2004, të ndryshuar, zyra e AKKP-së bën shqyrtimin fillestar të kërkesës së subjektit të shpronësuar për kompensim dhe Drejtori i Përgjithshëm i AKKP-së, në zbatim të përgjegjësi të veta për kompensimin, shprehet me vendim. Vendimi duhet të jetë në formë të shkruar, të arsyetuar, të nënshkruar nga titullari dhe të përmbushë kërkesat e parashikuara në Kodin e Procedurave Administrative për aktin administrativ. AKKP-ja, në rastin konkret, nuk është shprehur me vendim, por i ka kthyer përgjigje kërkuesit, duke i kërkuar të plotësojë dokumentacionin e përcaktuar në një akt nënligjor që ende nuk kishte hyrë në fuqi. Kjo përgjigje e AKKP-së është e paqartë dhe nuk i plotëson garancitë dhe parashikueshmërinë në zbatimin e së drejtës dhe sistemit normativ, që kërkon parimi i sigurisë juridike. Procesi i kthimit dhe kompensimit duhet të krijojë përshtypjen te subjektet e së drejtës se institucionet përgjegjëse do t’i përmbahen normave juridike në fuqi duke garantuar, me vendimmarrjen e tyre, siguri dhe qëndrueshmëri për të ardhmen. Pasoja e parashikueshme për kërkuesin, i cili është subjekt i ligjit për kthimin dhe kompensimin e pronës në dispozita të veçanta të tij, është marrja e vendimit, sipas ligjit, nga ana e AKKP-së, gjë të cilën kjo e fundit nuk e ka bërë. Ndaj, ndryshe nga shumica, çmohet se AKKP-ja, e cila ka rolin kryesor në këtë proces, duke mos nxjerrë aktin administrativ përkatës, në përputhje me vendimin gjyqësor të formës së prerë, ka penguar realizimin e të drejtës për kompensim të kërkuesit.

Sipas jurisprudencës së GJEDNJ-së, së cilës i referohet Gjykata në vendimin e saj nr. 12, datë 5.3.2012, efekti i nenit 13 të Konventës kërkon parashikimin e një mjeti juridik të brendshëm për të trajtuar themelin e një “ankese të pranueshme” në bazë të Konventës dhe për të dhënë një kompensim të përshtatshëm (shih *Gjyli kundër Shqipërisë*, datë 7.12.2010, par. 53). Mjetet në dispozicion të një ndërgjyqësi për të parashtruar një ankesë për zgjatjen e procesit janë “efektive”, në qoftë se ato “parandalojnë shkeljen e pretenduar apo pengojnë vazhdimin e saj, apo ofrojnë një riparim të përshtatshëm për çdo shkelje që tashmë ka ndodhur” (shih *Scordino kundër Italisë*, nr. 1, datë 29.3.2006, par. 183, 186, i cituar në vendimin e GJEDNJ-së në çështjen *Gjonboçari kundër Shqipërisë*, datë 23.10.2007, par. 75 e 76). Në rastet që kanë të bëjnë me moszbatimin e vendimeve të formës së prerë, çdo mjet i brendshëm për të parandaluar një shkelje, duke siguruar zbatimin në kohë ka, në parim, një vlerë të madhe. Megjithatë, kur një vendim përfundimtar është dhënë në favor të një individi ndaj shtetit, individi nuk duhet, si rregull, të jetë i detyruar të hapë procedurë të veçantë për zbatimin e vendimit (shih *Manushaqe Puto dhe të tjerë kundër Shqipërisë*, datë 17.12.2012, par. 71; *Metaxas kundër Greqisë*, datë 27.5.2004).

Në çështjen në shqyrtim, nga aktet shkresore, del qartë se kërkuesi i ka përmbushur të gjitha detyrimet procedurale që i takonin atij dhe i ka ezauruar të gjitha mjetet ligjore që legjislacioni shqiptar i ka vënë në dispozicion. Ai nuk disponon mjet tjetër efektiv për të realizuar të drejtën e kompensimit, duke pasur parasysh se sistemi juridik shqiptar nuk parashikon ndonjë mjet juridik të veçantë për të përshpejtuar procesin, me qëllim parandalimin e tejzgjatjes dhe zvarritjes së tij dhe as për kompensimin e vonesave që do të riparonte shkeljet *a posteriori*. Këtë qëndrim ka mbajtur edhe GJEDNJ-ja, në çështjen *Manushaqe Puto*, cituar më lart, ku ka shqyrtuar nëse janë marrë masa zbatuese, nga shteti shqiptar, për dhënien e kompensimit të pronës në një nga format e kompensimit të parashikuara nga ligji dhe nëse këto masa mund të konsiderohen si një mjet efektiv, në kuptim të nenit 13 të Konventës. Pasi ka analizuar format e kompensimit, GJEDNJ-ja ka arritur në konkluzionin se “legjislacioni vendas nuk ofron asnjë mjet efektiv, i cili lejon dëmshpërblim adekuat dhe të

¹Ndryshuar me ligjin nr. 9583, datë 17.7.2006 dhe ligjin nr. 9898, datë 10.4.2008.

mjaftueshëm për shkak të moszbatimit të tejzgjatur të vendimeve të Komisionit (*kupto: KKKP*) që caktonin kompensim. Kjo nuk është në përputhje me nenin 13 të Konventës” (par. 84).

Duke vazhduar më tej, në të njëjtën çështje, GJEDNJ-ja ka konstatuar shkelje të neneve 6 § 1 dhe nenit 1 të Protokollit nr. 1 të Konventës. Ajo është shprehur se: “ çdo aplikant gëzon të drejtën që një vendim përfundimtar në favor të tij të zbatohet (*shih Hornsby kundër Greqisë, datë 19 mars 1997*) faktorët e paraqitur nga Qeveria nënvizojnë dështimin për të vepruar dhe masat e vonuara të autoriteteve në çështjen konkrete për të adresuar zbatimin e vendimeve të Komisionit. ... Duke shqyrtuar materialet e paraqitura, Gjykata nuk sheh arsye për të ndryshuar qëndrimin e saj në rastet e mëparshme (*Ramadhi dhe të tjerë kundër Shqipërisë, datë 13.11.2007; Hamzaraj kundër Shqipërisë, datë 3.2.2009; dhe Nuri kundër Shqipërisë, datë 3 shkurt 2009*)” (par. 97).

Duke pasur parasysh standardet e mësipërme të vendosura nga GJEDNJ-ja, si dhe në vështirësi të fakteve të çështjes konkrete, vlerësojmë se mosekzekutimi i vendimit gjyqësor të formës së prerë, në kushtet e mospasjes së një mjeti tjetër efektiv, e ka penguar kërkuuesin të realizojë të drejtën e pronës. Për pasojë, Gjykata duhet të kishte vendosur pranimin e kërkesës dhe konstatimin e cenimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, për shkak të mosekzekutimit të vendimit gjyqësor të formës së prerë brenda një afati të arsyeshëm, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe neneve 6 dhe 13 të KEDNJ-së.

Anëtarë: Bashkim Dedja, Sokol Berberi.